

**MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO OBEJMUJĄCY OBSZAR
POŁOŻONY W MIEŚCIE KUŹNIA RACIBORSKA
I SOŁECTWIE SIEDLIKA**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

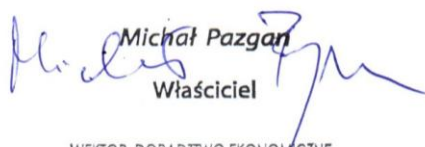
opracowana przez:

Wektor. Doradztwo ekonomiczne i środowiskowe Pazgan Michał

43-100 Tychy, ul. Szuwarków 1A/2

tel. +48 607 677 655

e-mail: m.pazgan@onet.pl

Michał Pazgan
Właściciel

WEKTOR. DORADZTWO EKONOMICZNE
I ŚRODOWISKOWE
Michał Pazgan
43-100 Tychy, ul. Szuwarków 1A/2
tel. 607-677-655
REGON: 241262911 NIP: 677-222-86-63

Kuźnia Raciborska, 26 lipca 2024 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania prognozy	3
1.2. Cel i zakres prognozy	3
2. Informacje o zawartości, głównych celach sporządzanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	6
2.1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący obszar położony w mieście Kuźnia Raciborska i sołectwie Siedliska - przeznaczenia	6
2.2. Cele planu	7
2.3. Powiązania planu z dokumentami	7
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	8
4. Opis stanu istniejącego środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	9
4.1. Opis stanu środowiska przyrodniczego gminy Kuźnia Raciborska.....	9
4.2. Potencjalne zmiany w środowisku przy dotychczasowym użytkowaniu	18
5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu	19
6. Przewidywane oddziaływania uchwalenia planu na środowisko.....	21
7. Wpływ zapisów planu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000	25
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.....	28
9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.	28
10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	29
11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	29
12. Streszczenie	30

1. Wstęp

1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania prognozy

Podstawę formalno-prawną wykonania Prognozy oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w mieście Kuźnia Raciborska i sołectwie Siedliska stanowią:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1130, ze zm.).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1112, ze zm.).
- Uchwała nr LXXII/555/2024 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 1 lutego 2024 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w mieście Kuźnia Raciborska i sołectwie Siedliska.
- Uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 kwietnia 2024 r. o sygnaturze WOOŚ.411.33.2024.AB.
- Opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu z dnia 4 marca 2024 r. o sygnaturze ONS/ZNS.9022.2.12.2024.
- Pismo Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku z dnia 6 marca 2024 r. o sygnaturze RYB.5111.16.2024.ZR.
- Pismo Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 14 marca 2024 r. o sygnaturze C.RPP.610.82.2024.EST.
- Pismo Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 4 marca 2024 r. o sygnaturze RT-RPP.7634.2.69.2024.

1.2. Cel i zakres prognozy

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w mieście Kuźnia Raciborska i sołectwie Siedliska (zwany dalej planem).

Celem wykonania Prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji zamierzeń wynikających z planu oraz ocena ich stopnia, a także określenie czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Plan nie dotyczy typów przedsięwzięć, które zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839) mogą znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze.

Plan dotyczy obszaru położonego w Parku Krajobrazowym Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich.

Plan opracowano na podstawie Uchwały Nr LXXII/555/2024 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 1 lutego 2024 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w mieście Kuźnia Raciborska i sołectwie Siedliska.

Niniejsza prognoza została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego

ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r., poz. 1112, ze zm.).

W szczególności w prognozie przeanalizowano i uwzględniono:

- cele ochrony Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich,
- stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- lokalne ostoje przyrody istotne dla zachowania różnorodności biologicznej, w szczególności: kompleksy leśne, płaty roślinności nieleśnej, zadrzewienia oraz obiekty ważne dla ochrony płazów,
- drzewa i grupy drzew predysponowane do objęcia ochroną,
- funkcjonowanie lokalnych korytarzy ekologicznych,
- funkcjonowanie korytarzy ekologicznych określonych w dokumencie „Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego”, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice 2015.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego, w którym, zgodnie z art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz.U z 2024 r. poz. 1130, ze zm.) „dokonuje się ustalenia przeznaczenia terenu, uwzględnia rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określa sposoby zagospodarowania i warunki zabudowy terenu”. Zatem prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu może odnosić się wyłącznie do kwestii, które plan określa, a więc:

- zmiany przeznaczenia terenu w stosunku do istniejącego zagospodarowania oraz przeznaczenia w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego;
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego;
- zmiany lub wskazania warunków zabudowy terenu, szczególnie w zakresie maksymalnej wysokości budynków i budowli.

Kolejno, w stosunku do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego plan zawiera informacje tożsame jeśli chodzi o przeznaczenia terenu (w studium będącym polityką przestrzenną gminy jest to kierunek zagospodarowania), czyli de facto różni się przede wszystkim warunkami i parametrami zabudowy terenu. Organy OOS pozytywnie zaopiniowały i uzgodniły projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska, a przeznaczenia w planie są zgodne z kierunkami zagospodarowania terenu określonymi w Studium.

Podczas opracowania prognozy oddziaływania na środowisko korzystano z dostępnych materiałów źródłowych zgodnie z art. 52 ustawy OOS. Warto także nadmienić, że w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (akt funkcjonował w obiegu prawnym do dnia wejścia w życie ustawy OOS) wprost określono rodzaje dokumentów, z których informacje winny być uwzględnione w prognozie. Wśród nich zawarto informacje o „pozostałych dokumentach, materiałach planistycznych, w tym programach zawierających zadania służące do realizacji ponadlokalnych celów publicznych, materiałach przyrodniczych, inwentaryzacyjnych i studialnych dotyczących środowiska”.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem ogólnym (adekwatnie do poziomu ogólności dokumentów planistycznych), w którym zawiera się informacje o przewidywanych zjawiskach mogących mieć miejsce w przyszłości. Okres uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie stanowi etapu

przedprojektowego inwestycji mogącej znacząco oddziaływać na środowisko. Szczegółowe analizy są właściwe dla raportu oddziaływania na środowisko, którego zakres określono w art. 66 ustawy OOS, m.in.:

- opis elementów środowiska w obszarach objętych zakresem przewidywanego oddziaływania,
- wyniki inwentaryzacji przyrodniczej rozumianej jako zbiór badań terenowych na potrzeby scharakteryzowania elementów środowiska przyrodniczego,
- opisy działań zapobiegawczych lub minimalizujących oddziaływanie.

Plan jest dokumentem abstrakcyjnym, który dotyczy nieokreślonego odbiorcy i nie przedstawia szczegółowych rozwiązań zagospodarowania działki.

Dodatkowo należy nadmienić, że w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody Ustawodawca wyraźnie wskazał zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony w parku krajobrazowym. W § 14 ust. 1 zapisano m.in., że zakres obejmuje w szczególności „inwentaryzację zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych z ich charakterystyką, ocena stanu i prognozą przyszłych zmian, w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony”. Brak jest planu ochrony dla Parku krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich mimo upływu ponad 30 lat od ustanowienia tej formy ochrony przyrody.

2. Informacje o zawartości, głównych celach sporządzanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

2.1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący obszar położony w mieście Kuźnia Raciborska i sołectwie Siedliska - przeznaczenia

Na poniższym rysunku przedstawiono obszar objęty planem.

Rysunek 1. Obszar objęty planem na mapie okolicy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ortofotomapy z 2023 r. pobranej z Geoportalu (Główny Urząd Geodezji i Kartografii).

W planie wskazano tereny wydzielone liniami rozgraniczającymi: **KDD** – tereny dróg dojazdowych.

Wydzielono tereny dróg dojazdowych i oznaczono symbolem **3.46KDD i 7.1KDD**, dla których ustalono przeznaczenie: drogi dojazdowe oraz przeznaczenie uzupełniające:

- komunikacja pieszo-rowerowa,
- infrastruktura techniczna (sieci) nie związana z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu oraz z potrzebami zarządzania drogą,
- zieleń urządzona.

W obszarze objętym planem ustalono zakaz realizacji elektrowni wiatrowych oraz zakaz prowadzenia gospodarki odpadami w sposób zgodny z przepisami o odpadach, o ochronie środowiska oraz utrzymaniu czystości i porządku, obowiązującymi w gminie.

Ze względu na brak występowania problematyki, w planie nie określono:

- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej;
- wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych;
- zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenu, maksymalnej i minimalnej nadziemnej intensywności zabudowy, minimalnej powierzchni biologicznej czynnej, minimalnej liczby i sposobu realizacji miejsc do parkowania, w tym miejsc przeznaczonych do parkowania pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową, oraz linii zabudowy i gabarytów obiektów;
- granic i sposobów zagospodarowania terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa;
- szczegółowych zasad i warunków scalania i podziału nieruchomości objętych planem;
- sposobu i terminu tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów.

2.2. Cele planu

Celem planu jest zapewnienie warunków przestrzennych dla rozwoju obsługi komunikacyjnej przyległych terenów z zachowaniem wymogów ładu przestrzennego, wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu.

2.3. Powiązania planu z dokumentami

Plan jest zgodny z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Obszar objęty planem zawiera się w granicach Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” oraz jest oddalony od najbliższego:

- obszaru Natura 2000 SOO „Stawy Łęczczok” o co najmniej 4,0 km,
- rezerwatu przyrody „Łęczczok” o co najmniej 4,0 km,
- Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wronin-Maciowakrze” o co najmniej 7,6 km.

Ponadto, w obszarze objętym planem i jego bezpośrednim sąsiedztwie brak jest innych form ochrony przyrody.

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognozę do planu wykonano w zakresie jaki wynika z przytoczonego przepisu art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r., poz. 1029 ze zm.), uwzględniając charakter dokumentu i jego zwartość oraz szczegółowość zapisów.

Prognoza składa się z dwóch głównych merytorycznych części. W części pierwszej dokonano (na podstawie materiałów i wizji w terenie 22 lipca 2024 r. w godzinach południowych) analizy oraz oceny stanu środowiska przyrodniczego miasta Kuźnia Raciborska. W części drugiej dokonano oceny wpływu oraz ich skutków w środowisku i krajobrazie wynikających z realizacji przewidzianych działań.

W prognozie uwzględniono informacje zawarte w materiałach dokumentacyjnych, studialnych, kartograficznych i monograficznych takich jak:

1. Jankowski W., Świerkosz K. (red.), Korytarz ekologiczny doliny Odry. Stan, funkcjonowanie, zagrożenia. Fundacja IUCN Poland, 1995, Warszawa.
2. Kondracki J., 2000, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa.
3. Mapa sozologiczna w skali 1: 50 000.
4. Mapa hydrograficzna w skali 1: 50 000.
5. Mapa topograficzna w skali 1: 10 000.
6. Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego (CDPGŚ, Katowice 2015).
7. Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Kuźnia Raciborska, 2019.
8. Plan zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego 2020+, Katowice 2016.
9. Prognozy oddziaływania na środowisko Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z terenu gminy Kuźnia Raciborska.
10. Prognozowanie skutków przyrodniczych planu zagospodarowania przestrzennego. Poradnik metodyczny, 1998, IGPIK, Kraków.
11. Projekt planu.
12. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska.
13. Uchwała Nr LXXII/555/2024 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 1 lutego 2024 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w mieście Kuźnia Raciborska i sołectwie Siedliska.

Ponadto zostały wykorzystane informacje uzyskane w GIOŚ, Urzędzie Miejskim w Kuźni Raciborskiej, RDOŚ w Katowicach i Nadleśnictwie Rudy Raciborskie.

4. Opis stanu istniejącego środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

4.1. Opis stanu środowiska przyrodniczego gminy Kuźnia Raciborska

4.1.1. Położenie miasta

Gmina Kuźnia Raciborska położona jest w zachodniej części województwa śląskiego i posiada odcinek granicy wspólny z granicą województw śląskiego i opolskiego. Najwyraźniejszą granicą gminy jest Odra przepływająca z południa na północ. Tereny gminy rozciągają się na wschód od niej. Przyrodniczą osią gminy jest prawobrzeżny dopływ Odry, rzeka Ruda. Granice inne niż odrzańska nie mają wyraźnego oparcia w strukturach przyrodniczych, geograficznych, a nawet technicznych. Większość z nich jest wyznaczona przez dukty w kompleksach leśnych.

Obszar gminy wynosi około 127 km² i obejmuje miasto Kuźnia Raciborska oraz sołectwa Rudy, Ruda Kozielska, Jankowice, Budziska, Turze i Siedliska oraz kilka mniejszych przysiółków. W zagospodarowaniu gminy dominują lasy stanowiące aż 75% powierzchni.

Gmina położona jest praktycznie w całości w obrębie Kotliny Raciborskiej (318.59) będącej częścią Niziny Śląskiej (318.5). Tylko niewielki fragment, położony na wschód od rzeki Rudy, przy wschodniej granicy gminy, można przypisać do Płaskowyżu Rybnickiego (341.15) będącego częścią Wyżyny Śląskiej (341.1). Obszar objęty planem jest w całości zlokalizowany w mezoregionie Kotliny Raciborskiej.

4.1.2. Budowa geologiczna

Południowa część gminy położona jest w strefie pionowego przemieszczenia znacznej wielkości bloków tektonicznych. Istnieje tam uskok nożycowy, który nie jest jednak klasycznym przykładem tej struktury, bowiem oba zdyslokowane skrzydła oddziela od siebie znacznej szerokości rów tektoniczny. Ponadto wszystkie części trzech sąsiadujących struktur elementarnych, tj. zrębu rydułtowskiego, zrębu mikołowskiego oraz rowu zawady, są zaburzone podrzędnymi liniami nieciągłości. Obszar ten leży na pograniczu elewacji stanowiącej wschodnią kontynuację zrębu rydułtowskiego – fundamentu Płaskowyżu Rybnickiego i równoleżnikowego miocenińskiego rowu tektonicznego. Południową część owego rowu wykorzystywała rzeka Ruda jako założenie dla wypreparowania swojej doliny.

Bezpośrednio na karbonie zalegają osady trzeciorzędowe (miocenu) reprezentujące sedymenty płytkich zatok morskich. Są to zwarte iły piaszczyste i margliste oraz iłowce z przewarstwieniami margli ilastych i wkładkami węgla brunatnych. Miejscami występuje w nich gips, anhydryt, siarka i sól kamienna. Młodsze serie miocenijskich osadów ilastych zawierają piaski z syderytami. Zalegają one płasko i niezgodnie na erozyjnej, bardzo urozmaiconej morfologicznie powierzchni skał karbonu. W wielu miejscach utwory miocenu ukazują się na powierzchni lub zalegają płytko pod osadami czwartorzędowymi. Występują one m.in. na zboczach doliny Suminy, doliny Rudy i dolin jej dopływów oraz w Czernicy.

Rzeźba podłoża podczwartorzędowego jest bardzo urozmaicona, dzięki systemowi głębokich, kopalnych dolin. Najgłębsze z nich, kopalne doliny górnej Rudy i górnej Bierawki, ułożone są w osiach miocenijskich rowów tektonicznych, pogłębianych najprawdopodobniej podczas czwartorzędowych ruchów neotektonicznych.

Na utworach trzeciorzędowych zalegają osady czwartorzędowe różnej genezy – glacialne, fluwioglacialne, fluwialne, eoliczne i organogeniczne. Ich miąższość nie przekracza na

ogół 20-30 m, większa jest tylko w strefach kopalnych dolin Rudy i Bierawki – pokrywających się z przebiegiem neogeńskich rowów tektonicznych – gdzie osiąga 80–90 m. W ich dnach zachowały się najstarsze aluwia preglacjalne.

Plejstocen glacialny reprezentowany jest przez trzy poziomy glin zwałowych, rozdzielonych w strefach dolin Rudy i Bierawki aluwiami oraz łąkami i mułkami zastoiskowymi. Utwory starszych zlodowaceń – południowopolskich – zachowały się jedynie w kopalnych dolinach i są przykryte przez miększe serie osadów młodszego zlodowacenia – odrzańskiego.

Zasadnicze zmiany w budowie geologicznej pokrywy czwartorzędowej wywarło zlodowacenie środkowopolskie – stadiał Odry. Łądolód nasunął się łobem od strony Kotliny Raciborskiej. Wdzierając się w dolinę Rudy dotarł po okolice Żor, północne stoki garbu mikołowskiego i zrębu rydułtowskiego. Łądolód odrzański pozostawił w części zachodniej obszaru pokład piaszczystej gliny morenowej dużej miąższości.

Osady holocenne to głównie utwory budujące najniższe terasy rzeczne – piaski, mady, namuły organiczne i torfy. Zajmują one szczególnie duże obszary w dnach doliny Rudy i jej głównych dopływów. Kopalne starorzecza widoczne są nie tylko w morfologii terenu, ale i w podcięciach meandrującego koryta Rudy.

Na terenie objętym planem nie występują złoża surowców mineralnych.

4.1.3. Ukształtowanie powierzchni

Teren miasta i gminy wykazuje dwustronny spadek ku dolinie Rudy, a cała dolina pochylona jest na zachód ku dolinie rzeki Odry. Różnica wysokości terenu w granicach miasta Kuźnia Raciborska sięga około 42 m, a w granicach miasta i gminy około 100 m. Najwyższy punkt znajduje się w Lasach Rudzkich, przy południowej granicy gminy i przekracza nieznacznie 272 m n.p.m. Najniższą wysokość n.p.m. notuje się wzdłuż wschodniej granicy – ok. 172 m n.p.m.

Nadodrzańska część gminy ma charakter zalewowego, akumulacyjnego dna doliny rzecznej – jest to równina zalewowa. Podobny charakter krajobrazu, choć na mniejszą skalę, wykazuje dolina rzeki Rudy. W stanie naturalnym zalewy mają charakter okresowy. Charakterystycznym typem gleb są mady, a formacją roślinną łąki.

Poza dolinami występuje krajobraz nizinny, peryglacialny, równinny lub falisty. Charakterystyczne są gleby rdzawe i bielcowe, na których rosną bory mieszane i grądy.

Równiny zalewowe i nadzalewowe tworzone były współcześnie (holocen). Starsze równiny terasowe pochodzą z plejstocenu.

Tereny poza dolinami są pochodzenia lodowcowego (glacialne) lub rzeczno-lodowcowego (fluwio-glacialne) i mają genezę akumulacyjną, zdenudowaną. Szczególną cechą krajobrazu gminy Kuźnia Raciborska jest bardzo dobre zachowanie licznych form polodowcowych, w szczególności rzadkich, bo nietrwałych wydmy.

4.1.4. Hydrogeologia

Obszar miasta i gminy Kuźnia Raciborska jest położony w obrębie XIII Przedkarpackiego regionu hydrogeologicznego. Jest to subregion Kędzierzyński XIII1. W obrębie gminy występują dwa piętra wodonośne: czwartorzędu i trzeciorzędowego.

Piętro wodonośne czwartorzędu charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami hydrogeologicznymi, a w szczególności wodonośnością zależną od miąższości i wykształcenia litologicznego osadów. Wodonośność utworów czwartorzędowych związana jest z piaszczystymi osadami rzeczno-lodowcowymi oraz piaskami morenowymi. Na znacznej przestrzeni rozpatrywanego obszaru utwory czwartorzędowe

tworzą główny poziom wód użytkowych. Dotyczy to zarówno obszarów współczesnych dolin Odry, Bierawki i Rudy, jak i dolin kopalnych, wypełnionych osadami neoplejstoceniowymi i plejstoceniowymi. Miąższość osadów w dolinach kopalnych jest zmienna, w granicach od kilkunastu do ponad stu metrów. Czwartorzędowe poziomy współczesnych dolin rzecznych cechuje stosunkowo niewielkie rozprzestrzenienie. Poziom wodonośny doliny Odry stanowią piaszczysto-żwirowe aluwia holoceniowe oraz żwiry związane ze zlodowaceniem bałtyckim i jest rozpoznany licznymi studniami. Poziom ten jest ciągły i w obrębie całej doliny, przeważnie o zwierciadle swobodnym. Zwierciadło wody występuje płytko, zazwyczaj na głębokości około 2 m poniżej powierzchni terenu, przy czym jego położenie jest uzależnione od stanu wody w Odrze. Doliny kopalne rzek są podstawowymi zbiornikami wód użytkowych. W profilu hydrogeologicznym dolin kopalnych występują zazwyczaj dwa poziomy wodonośne oddzielone od siebie glinami zwałowymi. Kopalna dolina Odry jest wypełniona piaszczysto-żwirowymi osadami neoplejstoceniowymi i plejstocenu o zmiennej miąższości, przeważnie w granicach 20-40 metrów. Dolina kopalna Rudy jest wcięta w utwory sarmatu i częściowo badenu do głębokości 50-120 m i ma zmienną szerokość, w granicach 1-5 km. Dolina jest wypełniona plioceniowymi i plejstoceniowymi piaskami i żwirami oraz gliniastymi utworami morenowymi.

Piętro wodonośne trzeciorzędu związane jest z osadami morskimi i lądowymi miocenu, podrzędnie pliocenu. Użytkowy charakter mają wody występujące w utworach sarmatu i podrzędnie pliocenu. Wody z utworów karpatu i badenu nie mają charakteru użytkowego ze względu na podwyższoną mineralizację.

W obrębie wymienionych pięter wodonośnych wyodrębniono jeden główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) oraz dwa użytkowe poziomy wód podziemnych (UPWP).

Pierwszy to GZWP nr 332 Subniecka kędzierzyńsko-głubczycka. Zasilanie zbiornika następuje przez infiltrację opadów atmosferycznych oraz przez dopływ lateralny z poziomów neogeńskich w obrębie kopalnej ryny czwartorzędowej, bądź też z poziomów starszych (triasowych, kredowych, karbońskich) na obrzeżach jednostki czwartorzędowo-neogeńskiej.

Jakość wód występujących na obszarze zbiornika to ogólnie wody klasy II i III, wody dobrej i zadowalającej jakości. Wody w utworach czwartorzędowych wykazują niekiedy wysokie stężenia żelaza, dochodzące do 5 mg Fe/dm³, wysoką mętność i podwyższone stężenia manganu (dotyczy to szczególnie rejonu Raciborza). Sporadycznie obserwuje się podwyższone stężenia związków azotu (szczególnie azotanów). Natomiast wody w utworach neogeńskich cechują się podwyższonymi stężeniami amoniaku pochodzenia geogenicznego (do 2,6 mg NH₄/dm³) oraz lokalnie podwyższonymi stężeniami związków żelaza i manganu.

GZWP nr 332 ma podstawowe znaczenie w zaopatrzeniu w wodę, zarówno aglomeracji miejskich, jak i dużych zakładów przemysłowych zlokalizowanych w dolinie Odry od Raciborza na południu, po Krapkowice na północy. Ocenia się, że z ujęć wody zlokalizowanych na obszarze zbiornika jest zaopatrywane ok. 90% ludności. Jest to zbiornik, którego oszacowane zasoby dyspozycyjne wynoszą 109 890 m³/d.

Projektowany obszar ochronny zbiornika, mający na celu utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych GZWP nr 332 obejmuje powierzchnię 276,63 km² i składa się z sześciu odrębnych części. Pozostałej powierzchni zbiornika nie objęto rygorami obowiązującymi na obszarach ochronnych, gdyż jest wystarczająco chroniona przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu.

Użytkowe poziomy wód podziemnych to:

- Czwartorzędowy UPWP. Wody z tego zbiornika są ujmowane przez kilkadziesiąt ujęć studziennych. Największe z nich usytuowane są w rejonie Knuruwa, Rybnika, Woszczyc, Suminy, Lysek i Kuźni Raciborskiej. Maksymalne wydajności ujęć dochodzą do 150 m³/h, lecz dominują ujęcia o wydajności 10-20 m³/h. Wody tego poziomu oznaczają się na ogół dobrą jakością i z uwagi na stopień ich mineralizacji oraz stopień zanieczyszczenia zaliczane są do klasy Ib i II. Na jakość tych wód istotnie wpływa kontakt z wodami powierzchniowymi (sieć rzeczna), które są silnie zanieczyszczone. Istotny udział w zanieczyszczeniu wód tego poziomu mają także zakwaszone i zanieczyszczone opady atmosferyczne.
- Trzeciorzędowy UPWP. Swym zasięgiem obejmuje północno-zachodnią część Parku CKKRW (teren gminy Kuźnia Raciborska). Z uwagi na zmienność litologicznego wykształcenia warstw trzeciorzędowych stanowiących poziomy wodonośne tego zbiornika wydajności są na ogół niewielkie, w granicach 10-20 m³/h. Jedynie lokalnie obserwuje się wydajności w granicach 100-120 m³/h. Wody tego poziomu mają zwykle mineralizację powyżej 0,5 mg/dm³, ale jakość obniżoną nawet do II i III klasy czystości z uwagi na podwyższoną zawartość związków żelaza. Obecność tych związków często powoduje kolmatację ujęć studziennych, co skraca ich żywotność. Na obszarze gminy wody z tego poziomu są ujmowane głównie w rejonie Kuźni Raciborskiej.

Obszar objęty planem jest zlokalizowany w zasięgu jednolitej części wód podziemnych GW6000142, dla której wyznaczono cele środowiskowe: utrzymanie dobrego stanu chemicznego oraz utrzymanie dobrego stanu ilościowego. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona.

4.1.5. Hydrografia

Obszar miasta i gminy należy w całości do zlewni Odry, na której opiera się zachodnia granica gminy. Najważniejszym ciekim miasta jest rzeka Ruda, ale znaczny północny obszar Kuźni Raciborskiej należy do zlewni Bierawki, chociaż ona sama przez teren gminy nie przepływa.

Rzeka Ruda ma długość całkowitą 50,6 km i powierzchnię zlewni 416,4 km². Jej zlewnia, poza niewielką, źródłową częścią w całości znajduje się na obszarze Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich (na wschód od obszaru objętego planem). Koryto rzeki niemal od samych źródeł jest zabudowane hydrotechnicznie. Cieki wraz z mniejszymi dopływami budują, szczególnie na obszarach leśnych, bardzo dobrze rozwiniętą sieć rzeczna i ze względu na swoje bogactwo same w sobie stanowią niebagatelną wartość przyrodniczą.

„Nowym”, dużym dopływem Rudy jest rzeka Sumina. Pierwotnie uchodziła ona do Odry w miejscowości Turze. W wyniku prac hydrotechnicznych regulujących sytuację wodną w ujściu Rudy i Suminy, Rudę przerzucono w koryto Suminy, ujście Suminy przesunięto na wschód i wprowadzono ją do Rudy dawną, krótką odnogą. Wody Białego Potoku przeprowadzono syfonem pod Suminą, a dalej zamkniętym, podziemnym rurociągiem oraz otwartym kanałem o długości 1 km aż do ujścia do Odry.

Przepływy Rudy są wyrównane, bowiem średnie niskie przepływy stanowią około 60 – 70% przepływów średnich, a przepływy średnie maksymalne stanowią około 200 – 300% przepływów średnich. Charakter odpływu Rudy i Suminy dobrze charakteryzują wahania sezonowe oraz wahania przypadkowe odpływu.

Ruda charakteryzuje się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania, z niewielką przewagą odpływu w półroczu zimowym (58-60%). Charakter przepływów rzeki Rudy mimo lokalizacji w jej dolinie dużego zbiornika wodnego o powierzchni 555 ha i pojemności

23,5 mln m³ nie uległ istotnym zmianom. Decyduje o tym charakter zbiornika, którego wody wykorzystywane są do celów chłodniczych w elektrowni „Rybnik”. Forsowana rezerwa powodziowa zbiornika wynosi zaledwie 1,35 mln m³ i w czasie katastrofalnych powodzi takich jak w lipcu 1997 roku nie redukuje fali wezbrania.

Charakterystyczną cechą powierzchniowej sieci hydrograficznej Parku Krajobrazowego CKKRW są zbiorniki wodne (największe zbiorniki zlokalizowane są poza terenem gminy: na południowy-wschód – Zbiornik Rybnicki; na południowy zachód na terenie rezerwatu Łęczczok. Z uwagi na ich genezę dominują stawy hodowlane występujące głównie w dolinie Suminy, Potoku Woszczyckiego, Potoku Bodek, itp. Stanowią one najczęściej grupy kolejno po sobie następujących stawów. Na terenie Kuźni Raciborskiej stawów o takim charakterze jest niewiele i są niewielkie, np. na Potoku Raczek. Do nielicznych natomiast należą zbiorniki naturalne, takie jak starorzecza występujące w dolinie Rudy.

Obszar objęty planem jest zlokalizowany w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych nr PLRW6000101156929 (Czerwona Woda), dla której wyznaczono cele środowiskowe: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i osiągnięcie dobrego stanu chemicznego. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona.

Obszar objęty planem nie jest położony w obszarach, dla których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi.

4.1.6. Warunki klimatyczne

Według jednej z najnowszych klasyfikacji (Woś, 1999), obszar miasta i gminy jest położony w zasięgu klimatycznego Regionu Dolnośląskiego Południowego (XXV), który w porównaniu z innymi jednostkami, charakteryzuje się mniejszą liczbą dni z pogodą przymrozkową i mroźną, liczniejsze są natomiast przypadki notowania pogody bardzo ciepłej i jednocześnie pochmurnej.

Głównym czynnikiem kształtującym klimat Kuźni Raciborskiej jest cyrkulacja atmosferyczna, z którą związana jest wędrówka mas powietrza o różnym pochodzeniu geograficznym, co w rezultacie powoduje dużą nieregularność stanów pogody, znaczne wahania temperatury powietrza oraz rzadkie pojawianie się długich mroźnych zim. Przez 72% dni w roku pogodę kształtują masy powietrza polarno-morskiego (PPm), które powoduje w zimie ocieplenie, częste odwilże oraz zwiększone zachmurzenie i opady. W cieplejszej porze roku PPm pojawia się jako chłodne powodując duże zachmurzenie z przejaśnieniami i obfite, najczęściej przelotne opady oraz burze. Stosunkowo często (27% dni w roku) nad terenem odnotowuje się również masy powietrza polarno-kontynentalnego (PPk), pojawiającego się w lecie jako powietrze względnie cieplejsze, z kolei zimą chłodniejsze. W związku z tym, że odznacza się ono zwykle małą wilgotnością względną powoduje dość wyraźne zmniejszenie się stopnia zachmurzenia. Tylko przez 6% dni w roku zaznaczają się wpływy mas powietrza arktycznego (PA), które, pomimo że zwykle dopływa nad obszar Polski silnie już przekształcone, charakteryzowane jest jako chłodne o niskiej wilgotności, powodujące znaczny spadek temperatury powietrza i sprzyja tworzeniu się inwersji termicznych. Inwersje te są zjawiskiem niekorzystnym z punktu widzenia warunków aerosanitarnych, ponieważ przyczyniają się do koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Najrzadziej nad rozpatrywany obszar docierają masy powietrza zwrotnikowego (PZ) (około 1% dni w roku), przynoszące w lecie upały i parność, w zimie zaś odwilże i nagłe ocieplenie. Z przemieszczającymi się masami powietrza związane są systemy frontów, które pojawiają się z częstością około 31% dni w roku.

Średnie roczne usłonecznienie rzeczywiste w Raciborzu wynosi około 2000 godzin, przy czym najwięcej godzin ze słońcem przypada na miesiące letnie, zaś najmniej na miesiące

zimowe. Najniższe średnie miesięczne zachmurzenie na posterunku w Rybniku obserwowane jest we wrześniu zaś największe w lutym (odpowiednio około 55% i 78% nieba pokryte jest chmurami), przy średnim zachmurzeniu rocznym wynoszącym około 68%. W Rybniku w ciągu roku odnotowuje się około 35 dni pogodnych (dni, podczas których średnie dobowe zachmurzenie jest mniejsze od 20%) i około 135 dni pochmurnych (dni, podczas których średnie dobowe zachmurzenie jest większe od 80%).

Średnia roczna temperatura powietrza (za okres 1966–1995) na przeważającej części Parku Krajobrazowego CKKRW przekracza 8°C. W przebiegu rocznym najwyższe temperatury przypadają na lipiec, zaś najniższe na styczeń.

Teren gminy Kuźnia Raciborska charakteryzuje się również mniejszą liczbą dni z przymrozkiem. O większej „łagodności” klimatu rozpatrywanego obszaru decydują sąsiedztwo Odry, liczne mniejsze zbiorniki wód powierzchniowych, rozległe kompleksy leśne oraz przede wszystkim bliskość Bramy Morawskiej, którą przez większą część roku napływają masy ciepłego, wilgotnego powietrza. Znaczący wpływ bliskiej lokalizacji Bramy Morawskiej, nie tylko na charakterystyki termiczne klimatu, ale również na warunki anemologiczne i sanitarne.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych waha się w granicach od około 500 mm do około 800 mm. W ciągu roku dominują opady w półroczu letnim. Najwyższe sumy miesięczne przypadają zwykle na lipiec, zaś najniższe na luty bądź marzec. W rozpatrywanym obszarze notuje się około 160–170 dni z opadem. Przez około 15–20 dni w roku sumy dobowe opadów przekraczają 10 mm, przy czym najczęściej odnotowywane są w miesiącach letnich.

Pokrywa śnieżna zwykle pojawia się między 19 a 29 listopada, z kolei zanika w okresie od 15 do 25 marca, zaś jej średnia grubość nie dochodzi do 15 cm.

Zaznacza się dominacja wiatrów wiejących z kierunku SW (ponad 20%). Znaczna frekwencja przypada również na wiatry NW, S, SE i nieco mniejsza na NE. Przewaga wiatrów z sektora południowego, wskazuje na duży udział Bramy Morawskiej w kształtowaniu stosunków anemologicznych. Fakt ten ma duże znaczenie przede wszystkim w procesie transferu zanieczyszczeń z obszaru między Ostrawą i Karwiną oraz ich dalszego przemieszczania się. W przebiegu rocznym przeważają wiatry słabe i bardzo słabe o prędkości do 5 m/s (ponad 90% przypadków), silne wiatry (powyżej 10 m/s) stanowią ułamki procenta. Niekorzystnym zjawiskiem jest bardzo duży udział ciszy, co ma ujemny wpływ na proces rozpraszania zanieczyszczeń.

4.1.7. Gleby

Grunty leśne stanowią około 75% obszaru gminy. Pola orne stanowią około 10% jej powierzchni. Pola na glebach wysokich klas bonitacyjnych I–III zajmują 16,78% gruntów ornych. Użytki zielone na gruntach klas I–III zajmują 8,61% użytków zielonych. Świadczy to o niewielkich zasobach gminy w grunty wysokich klas bonitacyjnych.

Na terenie gminy Kuźnia Raciborska występują również gleby pochodzenia organicznego, mułowo-torfowe, znajdują się one pod ścisłą ochroną i nie podlegają przeznaczeniu na cele nierolnicze. Na obszarze miasta Kuźnia Raciborska występują one w skrajnie zachodniej części.

Aktualny stan pokrywy glebowej jest odzwierciedleniem charakteru czynników glebotwórczych oraz różnorodności podłoża przekształconego przez te czynniki w glebę.

Pokrywa glebowa terenu Kuźni Raciborskiej ukształtowała się w wyniku akumulacji lodowcowo-wodnej. Zróźnicowanie rzeźby i pokrycie terenu oraz warunków uwilgocenia

spowodowały, iż występuje tu przeważająca większość typów i podtypów gleb wyodrębnionych przez Polskie Towarzystwo Gleboznawcze (PTG).

Na terenie gminy gleby leśne obejmują (łącznie) 45 typów i podtypów gleb ujętych w „Klasyfikacji gleb leśnych” PTG, przy czym zasięg przestrzenny i udział najważniejszych typów (i podtypów) gleb jest zróżnicowany.

Przestrzenne rozmieszczenie i udział typów gleb na terenach rolnych, jest zróżnicowane:

- Mady – stanowiące najmłodsze osady aluwialne zajmują przede wszystkim dolinę rzeki Odry i jej dopływów, użytkowane są głównie jako grunty orne i łąki;
- Gleby hydromorficzne ukształtowane w warunkach trwałego lub okresowo – nadmiernego uwilgocenia występują zarówno w dolinach cieków jak i na różnej wielkości powierzchni poza tymi terenami, użytkowane są głównie jak łąki;
- Znaczną część terenów rolnych zajmują gleby brunatne kwaśne oraz bielcowe;
- Udział gleb brunatnych właściwych jest stosunkowo niewielki;

Jakość pokrywy glebowej określona poprzez: zawartość próchnicy, odczyn gleb, zawartość metali ciężkich, zasobność w przyswajalne składniki jest zróżnicowana.

Zawartość próchnicy w glebach jest stosunkowo niska i prawie na całym terenie wynosi od 0,87-3,2%, udział terenów o wyższej (4,0-7,0%) zawartości próchnicy jest nieznaczny i występuje sporadycznie w pojedynczych gminach;

Wartość wskaźnika odczynu gleb (pH) wynosi od 3,5-6,7, w tym największy jest udział gleb kwaśnych (pH 3,5-4,5) i lekkokwaśnych (pH 4,6-5,5), co oznacza duże potrzeby wapniowania gleb w granicach Parku Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich.

Zasobność gleb w przyswajalne składniki jest stosunkowo niska i dotyczy w zakresie niedoboru: magnezu 25-58% gleb, potasu 30-80% gleb, fosforu 55-80% gleb;

Grunty rolne na terenie Kuźni Raciborskiej według klasyfikacji IETU spełniają kryteria lokalizacji „A” dla której dopuszczalna jest uprawa wszystkich gatunków roślin jadalnych i paszowych natomiast według klasyfikacji IUNG teren w zakolu Odry, poniżej miejscowości Turze, kwalifikują się do klasy II, reszta obszaru gminy należy do klasy 0 i I.

4.1.8. Roślinność

Skład gatunkowy flory odpowiada zróżnicowaniu występujących tu siedlisk naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych. Widoczny jest jednak wpływ presji człowieka na aktualny stan flory.

Największy udział wykazują gatunki leśne. Wiąże się to z występowaniem na terenie miasta dużych kompleksów leśnych i zachowanych w ich wnętrzu naturalnych siedlisk, sprzyjających zachowaniu i trwaniu tych roślin.

Interesujący jest znaczny udział gatunków siedlisk nadwodnych, bagiennych, torfowiskowych i wodnych. Duża ich liczba świadczy o bogactwie siedlisk wilgotnych i ich naturalnym charakterze, pomimo dużej presji antropogenicznej. Duże znaczenie ma tu na pewno dolina Odry i jej dopływów, a także liczne w tym obszarze stawy rybne i inne zbiorniki wodne.

Dość duża grupa gatunków łąkowych i murawowych znajduje odpowiednie siedliska w terenach otwartych (rozległe doliny rzeczne, łąki, pastwiska), a także na polanach śródleśnych i brzegach lasów.

Gatunki związane z siedliskami przeobrażonymi i użytkowanymi przez człowieka stanowią dość znaczną grupę. Są to rośliny siedlisk segetalnych – związane z uprawami rolniczymi (zbożowymi i okopowymi). Stosunkowo wysoki poziom gospodarki rolnej eliminuje

jednak znaczną część tradycyjnych chwastów segetalnych, spotykanych w innych rejonach Polski. Rośliny ruderalne, związane z siedliskami towarzyszącymi człowiekowi (gruzowiska, przydroża, przychacia, tereny zabudowane i przemysłowe) to prawie czwarta część składu flory aktualnej. Tak liczny udział tych gatunków świadczy o procesie przekształcania antropogenicznego siedlisk naturalnych, postępującej ich degradacji oraz nasilającym się procesom urbanizacji. W skład tutejszej flory wchodzi gatunki rzadkie, w tym chronione.

Rośliny objęte ochroną ścisłą związane są w przeważającej części z siedliskami leśno-zaroślowymi lasów liściastych (*Daphne mezereum*, *Lilium martagon*, *Streptopus amplexifolius*) jak i borów sosnowych (*Epipactis atrorubens*, *Epipactis helleborine*, *Lycopodium clavatum* itp.). W tej grupie są także gatunki łąkowe (*Colchicum autumnale*, *Iris sibirica*, *Gladiolus imbricatus* i in.) oraz rośliny wodne (*Aldrovanda vesiculosa*, *Nuphar lutea*, *Salvinia natans*, *Trapa natans* i in.).

Gatunki częściowo chronione, występujące liczniej od poprzednich, to rośliny leśne (*Asarum europaeum*, *Convallaria majalis*, *Ribes nigrum* i in.), łąkowe i murawowe (*Centaureum erythraea*, *Helichrysum arenarium*, *Dianthus cartusianorum* i in.) oraz wodne i bagienne (np. *Ledum palustre*).

Występowanie cennych elementów flory na terenie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich i Kuźni Raciborskiej nie jest równomierne. Przeważająca część rzadkich i zagrożonych gatunków roślin występuje w skupieniach, tworzących wyodrębniające się jednostki „przyrodniczo-przestrzenne”. Część takich obszarów objęta jest już formami indywidualnej ochrony lub proponowane są do ochrony (np. „Łęczczok”, „Las Obora”, „Głębokie Doły” itp.).

Charakterystycznymi dla gminy typami zbiorowisk roślinnych (potencjalnych) są:

- Łęg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*): Zachowane fragmenty na terenie uroczyska „Buk”;
- Grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*): Zachowane fragmenty na terenie uroczyska „Buk”;
- Żyzna buczyna sudecka (*Dentario enneaphyllidis-Fagetum*): Enklawy na terenie całej gminy;
- Bór mieszany dębowo-sosnowy (*Quercus robur-Pinetum*): Enklawy na terenach leśnych.

W obszarze objętym planem występuje około 100 drzew, w tym około 40 drzew młodych, o obwodzie pnia nieprzekraczającym 20 cm. W składzie gatunkowym przeważają buki, sosny i dęby. Występują pojedyncze okazy dębu czerwonego, klonu i lipy drobnolistnej.

4.1.9. Zwierzęta

Rozpoznanie świata zwierzęcego nie jest równomierne. Bardzo dobrze poznano ptaki i to zarówno te, które tutaj gniazdują jak i gatunki zalatujące. Z kolei stopień poznania ichtiofauny zbiorników i cieków wodnych jest bardzo słaby.

Skład gatunkowy rybostanu kształtuje działalność zarybieniowa kół Polskiego Związku Wędkarskiego. Do pospolitych ryb należą: karpie, liny, płocie i leszcze. Drapieżniki reprezentują szczupaki i sandacze. Brak jest badań nad rybostanem głównych cieków wodnych oraz ich dopływów.

Wyrwykowe są również informacje o różnych grupach bezkręgowców. O ile nieco lepiej poznana jest fauna chrząszczy i motyli oraz pająki, to pozostałe grupy praktycznie nie były opracowane.

Bogactwo fauny Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich związane jest z silnym zróżnicowaniem biotopów, które tutaj są spotykane. Większą część obszaru zajmują lasy gospodarcze porastające tereny dawnej Puszczy Śląskiej. I chociaż fizjonomię zbiorowiskom leśnym nadaje sosna, to spotkać można również inne drzewostany: *Alnetea glutinosae*, *Quercetea robori-petraeae* czy *Querceto Fagetea*. Lasy te poprzerywane są terenami użytkowanymi rolniczo oraz ciekami i zbiornikami wodnymi. Wszystko to sprawia, że spotkać tutaj można rzadkie już w innych rejonach Polski gatunki roślin i zwierząt.

W latach 2001-2004 prowadzono dokładne rozpoznanie chiropterofauny Parku Krajobrazowego CKKRW. Dokładne rozpoznanie obszaru Parku przyniosło informacje o 14 gatunkach nietoperzy. Do najcenniejszych obszarów pod względem liczby występujących gatunków (11) należy rezerwat „Łęczczok” oraz obszar „Głębokich Dołów” (8 gatunków). Na uwagę zasługuje stanowisko w kościele w Rudach, gdzie zlokalizowane są zimowiska nietoperzy oraz znajduje się kolonia rozrodcza nocka dużego.

Najpełniej rozpoznana grupa zwierząt stanowią ptaki. Na terenie PK CKKRW występuje 251 gatunków ptaków (60% znanych z Polski), z których 153 to gatunki lęgowe (65% gatunków lęgowych w Polsce). Wymienia się 40 gatunków lęgowych ptaków wodnoblotnych, grupy, która została najlepiej rozpoznana na tym terenie. Wśród nich znajdują się gatunki ujęte w Czerwonej Księdze Zwierząt: bąk, hełmiatka, kropiatka i zielonka. Z kolei wśród gatunków zasiedlających kompleksy leśne autorzy zwracają uwagę na rzadki w Polsce gatunek – drożdżika oraz dzięcioła białogrzbietego wpisanego do Czerwonej Księgi Zwierząt i uznawanego za gatunek narażony na wyginięcie. Wreszcie wśród najcenniejszych gatunków ptaków związanych z terenami otwartymi wymienione zostały: dudek, dzierlatka, świergotek polny, kłaskawka.

W granicach rezerwatu „Łęczczok” występują 23 gatunki ssaków, 4 gatunki gadów, 11 gatunków płazów oraz 13 gatunków. Wśród nich jedynie piskorz *Misgurnus fossilis* (L.) jest gatunkiem chronionym. Świat ptaków rezerwatu liczy 192 gatunki, z tego 115 lęgowych (niektóre źródła podają ponad 210 gatunków, z czego 121 lęgowych); 182 to gatunki chronione. Według niektórych autorów pod względem liczby gatunków Łęczczok zajmuje drugie miejsce w Polsce po Stawach Milickich. Do ptaków szczególnie zagrożonych a odnotowanych w rezerwacie Łęczczok należą: nur czarnoszyi, czapla purpurowa, bąk, świstun, rożeniec, hełmiatka, gągoł, błotniak zbożowy, bielik, orlik krzykliwy, orzełek włochaty, rybołów, kropiatka, zielonka, siewka złota, sieweczka obrożna, batalion, brodziec leśny, kulik wielki, mewa mała, rybitwa białowąsa, czeczotka. Podkreślenia wymaga ponadto odnotowanie na tym terenie kaniuka. Wymieniany wcześniej kormoran na tyle zwiększył swoją liczebność, że nie należy już do gatunków zagrożonych. Wśród bezkręgowców rezerwatu Łęczczok na uwagę zasługują owady. Występują na tym terenie 23 gatunki ważek, z których *Libellula depressa* uznawana jest za gatunek zagrożony.

W Dolinie Bierawki stwierdzono 144 gatunki ptaków, z których 119 zaliczono do lęgowych a pozostałe uznano za przelotne lub zimujące. Na obniżenie liczby gatunków na omawianym terenie wpływ miał pożar w 1992 roku, jak również wynika to z braku większych zbiorników wodnych. Pomimo to, występuje tutaj stosunkowo licznie krętogłów i dzięcioł zielonosiwy jak również turkawka, lelek, pokląskwa, kłaskawka, białozytka, świerszczak, jarzębatka, gasiorek. Odnotowano ponadto gatunki zagrożone na Śląsku: bociana czarnego, kobuza, przepiórkę, derkacza, brodziec samotnego, dudka, srokosza, trzmiełojada, słonkę, siniaka, płomykówkę, pójdzkę, zimorodka, świergotka polnego, paszkota, muchołówkę małą oraz muchołówkę białoszyją.

Rozpoznanie przyrodnicze przeprowadzone zostało również w dolinie rzeki Rudy oraz w Parku w Rudach Wielkich, na odcinku Paproć – Górna Huta. Stwierdzono tutaj występowanie 99 gatunków ptaków, z których 89 jest chronionych. Stwierdzono, że wśród wykazanych gatunków znajdują się zagrożone (wykazujące spadek liczebności) na terenie Śląska. Zaliczono do nich: brodziec samotnego oraz brodziec piskliwego. Z kolei do potencjalnie zagrożonych należą: cyraneczka, trzmiełojad, siniak, turkawka, zimorodek, dzięcioł średni, świergotek łąkowy, paszkoć, świerszczak, pokrzewka jarzębata, muchołówka białoszyja, krogulec, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł zielony, zniczek, czyż.

Obszar objęty planem nie jest miejscem, gdzie mogłyby występować zwierzęta (poza fauną glebową) ze względu na występujące ogrodzenia w zachodniej granicy obszaru oraz funkcjonowanie (w stanie istniejącym) drogi z płyt betonowych stanowiącej dojazd do kopalni piasku.

4.2. Potencjalne zmiany w środowisku przy dotychczasowym użytkowaniu

Biorąc pod uwagę zmiany wniesione przez plan w użytkowaniu terenu oraz przeznaczeń w planach obecnie obowiązujących stwierdzić należy, że potencjalne oddziaływania mogą wystąpić w przypadku zmiany użytkowania terenu z zieleni leśnej (częściowo samosiejki) na drogę klasy dojazdowej.

W przypadku zaniechania uchwalenia planu, analizowany obszar funkcjonowałby w dotychczasowy sposób, czyli częściowo jako droga, częściowo jako las.

5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu

Polityka ochrony środowiska jest jedną z polityk wspólnotowych Unii Europejskiej o charakterze horyzontalnym. Jej zakres obejmuje wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Zasada zrównoważonego rozwoju podkreśla konieczność takiego rozwoju społeczno-ekonomicznego, by przy zaspokajaniu potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń została zachowana równowaga przyrodnicza. Zasada przezorności wymaga podejmowania środków zapobiegawczych tam, gdzie nie poznano jeszcze dokładnego oddziaływania na środowisko. Zasada prewencji (zapobiegania) zobowiązuje podejmującego negatywne oddziaływanie na środowisko do zapobiegania temu oddziaływaniu. Zasada „zanieczyszczający płaci” wymaga od wprowadzającego zanieczyszczenia ponoszenia kosztów usunięcia skutków lub zapobiegania zanieczyszczeniom. Zasada DNSH (nie czyni poważnych szkód) jest badana w odniesieniu do 6 celów środowiskowych, które wynikają z Taksonomii (tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje). Należą do nich:

- łagodzenie zmian klimatu;
- adaptacja do zmian klimatu;
- zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
- gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling;
- zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi;
- ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów.

Działania związane z ochroną przyrody przewidziane w planie mają charakter wybitnie lokalny i nie ma możliwości odniesienia ich wprost do celów międzynarodowych dyrektyw i konwencji oraz dokumentów krajowych w zakresie zagospodarowania terenu i ochrony środowiska. Dokumenty te mają charakter polityczny (nie zadaniowy), czyli cele są sformułowane bardzo ogólnie i nie można znaleźć bezpośredniego odniesienia do funkcji obszarów objętych planem.

Obszary objęte planem są położone na obszarze dorzecza Odry. Uchwalenie planu nie będzie wpływać negatywnie na wody powierzchniowe i podziemne pod warunkiem właściwej gospodarki wodno-ściekowej. Nie będzie również w skali lokalnej ograniczać możliwości przenikania wód opadowych do gruntu.

Uchwalenie planu nie ma bezpośredniego związku z celami środowiskowymi zawartymi zarówno w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej tj. „Ramowej Dyrektywy Wodnej” jak z „Aktualizacją planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Uchwalenie planu nie powinno spowodować wzrostu poboru wody i nie powinno przyczynić się do zwiększenia ilości zanieczyszczeń, nie zmieni poziomów wód oraz nie wywoła zmian kierunków krążenia wód podziemnych. Tym samym nie jest wymagane zastosowanie odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych ww. dokumentów. Obydwa wymienione akty są dokumentami ramowymi pod względem wyznaczanych celów i nie ma możliwości bezpośredniego wykazania zgodności z nimi inwestycji w ogóle nie związanej z ochroną wód powierzchniowych i podziemnych.

Przykładowo, **Ramowa Dyrektywa Wodna** wyznacza dla wód powierzchniowych cele związane z:

- wdrożeniem koniecznych środków celem zapobieżenia pogorszenia się stanów wód,
- ochroną i przywracaniem wszystkich części wód powierzchniowych aby osiągnąć dobry stan wód,
- ochroną i poprawą wszystkich sztucznie i silnie zmienionych części wód celem osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód,
- wdrożeniem środków celem redukcji zanieczyszczeń substancjami priorytetowymi i zaprzestania lub stopniowego eliminowania emisji, zrzutów i strat niebezpiecznych substancji.

Z kolei, w przypadku wód podziemnych Ramowa Dyrektywa Wodna wyznacza cele związane z:

- zapobieganiem lub ograniczaniem dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych celem zapobiegania pogarszania się ich stanu,
- ochroną, poprawą i przywróceniem wszystkich części wód podziemnych, zapewnieniem równowagi pomiędzy poborami i zasilaniem wód podziemnych celem osiągnięcia dobrego stanu wód,
- wdrożeniem środków do odwrócenia każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka celem stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych.

A zatem nie jest możliwe stwierdzenie, że uchwalenie planu ma na celu bezpośrednie pozytywne oddziaływanie na stan wód powierzchniowych i podziemnych.

Uchwalenie planu będzie mieć związek z działaniami adaptacyjnymi przewidzianymi w **„Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmianę klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”** (SPA). Cel główny SPA ma być realizowany przy pomocy działań legislacyjnych (nowe Prawo Wodne, analizy ryzyka, wprowadzenie obowiązku tworzenia planu na obszarach zagrożeń środowiska itp.), działań organizacyjnych (zarządzanie kryzysowe, ratownictwo, ochrona ludności), działań informacyjnych oraz badania naukowe i tworzenie programów badawczych. Uchwalenie planu będzie mieć powiązanie wyłącznie z pierwszym celem SPA (Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska) z działaniem 5.1 – wprowadzenie ograniczeń w zakresie budownictwa powszechnego i dodatkowe wymagania w zakresie ochrony przed zalaniem budynków podpiwniczonych na obszarach zalewowych oraz na terenach zagrożonych ruchami masowymi.

Pozostałe kierunki działań nie mają bezpośredniego związku z planowaniem przestrzennym i kształtowaniem środowiska, gdyż dotyczą tworzenia lokalnych systemów monitorowania zagrożeń, rozwoju transportu, monitoringu środowiska, stymulowania innowacji czy kształtowania postaw społecznych.

6. Przewidywane oddziaływania uchwalenia planu na środowisko

Plan określa zakres rozwiązań zagospodarowania terenu, dla którego wyznacza ustalenia przy równoczesnym uwzględnieniu wymogów ochrony środowiska, ekorozwoju, kształtowania ładu przestrzennego i przekształcenia struktury funkcjonalno-przestrzennej umożliwiającej poprawę warunków życia mieszkańców.

Biorąc pod uwagę zmiany wniesione przez plan w użytkowaniu terenu stwierdzić należy, że potencjalne oddziaływania mogą wystąpić w przypadku zmiany użytkowania terenu z zieleni leśnej na drogę klasy dojazdowej. Natomiast podstawowym celem planu jest urealnienie stanu faktycznego w dokumentach planistycznych. Biorąc pod uwagę zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska, analizowany obszar stanowi teren drogi klasy dojazdowej.

A zatem do dalszych analiz przyjęto powyższe zmiany przeznaczenia terenu.

Różnorodność biologiczna

Ważne dla ochrony bioróżnorodności środowiska przyrodniczego Gminy Kuźnia Raciborska i Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich (dalej: CKKRW) jest to, że teren na którym przewiduje się nowe zagospodarowanie nie wkracza w lasy, doliny rzek przepływających przez teren gminy oraz obszary gleb o wysokich klasach bonitacyjnych. Projektowany obszar drogi dojazdowej stanowi w stanie faktycznym drogę z płyt betonowych oraz częściowo enklawę zieleni leśnej o powierzchni ok. 750 m², która jest zlokalizowana między ogrodzeniami i ww. drogą. Umożliwi to zachowanie siedlisk przyrodniczych w granicach miasta.

Ludzie

Uchwalenie planu przewidującego możliwość realizacji drogi klasy dojazdowej nie powinno negatywnie oddziaływać na bezpieczeństwo i zdrowie mieszkańców. Zmiana użytkowania terenów nie wpłynie negatywnie na klimat akustyczny otoczenia pod warunkiem stosowania się inwestorów do przepisów dotyczących ochrony środowiska. Przeznaczenia terenów określone w planie nie będą powodować zagrożeń w ruchu drogowym.

Biorąc pod uwagę stan aktualny, tj. funkcjonowanie drogi z płyt betonowych stanowiącej dojazd do kopalni piasku, należy stwierdzić, że jakakolwiek przebudowa czy rozbudowa drogi przyczyni się do poprawy jej parametrów (przede wszystkim pod względem nawierzchni), czyli do zmniejszenia hałasu oraz redukcji zanieczyszczeń pyłowych (nie będzie unosił się pył) i gazowych (płynniejszy przejazd pojazdów).

Zwierzęta

Południowa część obszaru objętego planem jest położona w zasięgu korytarza migracyjnego dla ssaków kopytnych K/LR-ODRA/1. Biorąc jednakże pod uwagę fakt funkcjonowania drogi oraz fizycznych przeszkód w postaci ogrodzeń po zachodniej stronie terenu objętego planem należy stwierdzić, że obszar objęty planem w stanie faktycznym nie przedstawia korytarza migracyjnego. Funkcję taką pełnią tereny położone na południe od obszaru objętego planem.

Ponadto, obszar objęty planem jest zlokalizowany w sąsiedztwie następujących korytarzy ekologicznych:

1. Obszar węzłowy ssaków kopytnych „Lasy Rudzkie” (po wschodniej stronie obszaru objętego planem). Obserwowane są to wysokie stany ssaków kopytnych, zwłaszcza

jelenia. Liczne są sarny i dziki. Występują też daniela, które introdukowano dla celów gospodarki łowieckiej.

Zagrożenia dla korytarza:

- intensyfikacja ruchu kołowego na istniejących drogach,
  - budowa nowych dróg publicznych przez kompleks leśny,
  - intensyfikacja ruchu na liniach kolejowych,
  - zbyt intensywna penetracja obszaru przez zbieraczy runa leśnego.
2. Obszar węzłowy dla dużych ssaków drapieżnych „Lasy Rudzkie” (po wschodniej stronie obszaru objętego planem). Wilki występowały tu w końcu XX wieku, a jeden osobnik był notowany w latach 2005-2006. Rozmiar kompleksu leśnego oraz duża zasobność pokarmowa zapewnia bytowanie wilka i rysia na tym terenie.

Zagrożenia dla korytarza:

- intensyfikacja ruchu kołowego na istniejących drogach,
- budowa nowych dróg publicznych przez kompleks leśny,
- intensyfikacja ruchu na liniach kolejowych,
- zbyt intensywna penetracja obszaru przez zbieraczy runa leśnego.

Obszar objęty planem nie jest atrakcyjny dla zwierząt z kilku powodów:

- funkcjonowanie istniejącej drogi dojazdowej do kopalni piasku,
- bliskość terenów kopalni piasku po południowej stronie obszaru objętego planem,
- fizyczne przeszkody w przemieszczaniu się zwierząt w postaci ogrodzeń - brak kontynuacji terenów otwartych w kierunku zachodnim.

A zatem uchwalenie planu oraz późniejsza realizacja zamierzeń z niego wynikających nie spowoduje ograniczeń w możliwości przemieszczania się zwierząt kopytnych i drapieżnych.

Rośliny

Na terenach objętym planem może być zagrożona roślinność drzewiasta i krzewiasta oraz może wystąpić negatywne oddziaływanie na szatę roślinną – w przypadku podjęcia decyzji co do przebudowy lub rozbudowy istniejącej drogi.

Zmiana przeznaczenia nie powinna mieć negatywnego wpływu na siedliska, gdyż skład gatunkowy istniejącego zadrzewienia nie przedstawia wybitnych walorów. Ponadto, ewentualna wycinka może dotyczyć około 60 drzew (+40 drzew młodych) – głównie buków, sosen i dębów, które porastają teren około 750 m² stanowiący enklawę między drogą z płyt betonowych i ogrodzeniami budynków zlokalizowanych po zachodniej stronie obszaru objętego planem.

Zalecane jest zdjęcie przypowierzchniowej warstwy ziemi o głębokości około 10 cm wraz z roślinnością trawiastą i oddzielenie jej od reszty materiału. Biorąc pod uwagę występowanie pospolitych gatunków roślin (brak istotnych gatunków flory) na obszarze objętym planem stwierdzić należy, że oddziaływanie to będzie marginalne.

Nie ma podstaw do wyznaczenia drzew i grup drzew predysponowanych do objęcia ochroną.

Wody

Uchwalenie planu nie powinno przyczynić się do negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne pod warunkiem właściwej gospodarki wodno-ściekowej.

Istnieje ryzyko wycieku płynów z pracujących maszyn oraz zanieczyszczenie wód płynących i gruntowych (oddziaływanie bezpośrednie). Analizując z kolei możliwe

oddziaływania pośrednie, należy zdiagnozować możliwość negatywnego wpływu ww. wycieków na roślinność oraz zdrowie ludzi. Uchwalenie planu nie przyczyni się do negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne. Najprawdopodobniej płytkie fundamentowanie nie spowoduje obniżenia swobodnego zwierciadła wód podziemnych.

Obszary objęte planem nie są położone na obszarach, na których występuje prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi.

Powietrze

W wyniku realizacji zapisów planu wystąpi pylenie wtórne z pryzm składowanego nadkładu/ materiałów (na etapie realizacji zapisów planu). Zasadniczy wpływ na wielkość i obszar oddziaływania tej emisji mają warunki atmosferyczne (siła wiatru, opady deszczu), tzn. im silniejszy wiatr przy suchej pogodzie, tym silniejsze oddziaływanie. Oprócz warunków meteorologicznych emisja zależna jest ona również od cech pryzmowanego gruntu/ materiału (granulacja, naturalna wilgotność). Zaleca się okresowe zwilżanie wodą spryzmowanego materiału bądź jego przykrycie. W przypadku bardzo silnego wiatru zaleca się ubicie materiału, aby zminimalizować zjawisko pylenia wtórnego (w przypadku składowania np. ziemi z wykopów) lub obudowania i przykrycia miejsc składowania materiałów sypkich (np. budowlanych).

Na etapie eksploatacji drogi dojazdowej może wystąpić emisja zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w postaci gazów i pyłów – wynikająca z poruszania się pojazdów (zarówno jako emisje związane ze spalaniem paliw w silnikach spalinowych oraz jako unoszenie się pyłów pokrywających nawierzchnię). Warto mieć na względzie to, że emisje te będą niższe w stosunku do stanu obecnego w przypadku wykonania przebudowy albo rozbudowy drogi – ze względu na wymianę nawierzchni.

Powierzchnia ziemi

Budowa geologiczna nie stawia istotnych ograniczeń w sposobie zagospodarowania terenu objętego planem. Realizacja ustaleń planu nie przyczyni się do zmiany rzeźby terenu oraz nie spowoduje degradacji powierzchni terenu. Nie ma konieczności prowadzenia prac niwelacyjnych ze względu na płaski teren.

Ponadto, w sytuacji przebudowy lub rozbudowy drogi, nastąpi zajęcie terenu pod pryzmowaną ziemię, zaś prowadzenie wykopów spowoduje naruszenie struktury gleby, zniszczenie pokrywy roślinnej oraz możliwą przymusową migrację zwierząt w szczególności owadów i drobnych ssaków na sąsiednie bądź bardziej odległe tereny.

Gospodarowanie odpadami, w tym niebezpiecznymi, powinno odbywać się zgodnie z ustanowionymi odrębnymi przepisami, w tym ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 399).

Krajobraz

Uchwalenie planu nie będzie miało wpływu na krajobraz ze względu na funkcjonowanie, w stanie faktycznym, drogi dojazdowej do kopalni piasku. Plan nie wprowadza obiektów wyższych od istniejących i planowanych na sąsiednich terenach. W planie nie przewidziano realizacji dominant krajobrazowych.

Klimat

Uchwalenie planu oraz późniejsza realizacja jego zamierzeń nie będą miały znaczącego wpływu na klimat miasta i gminy Kuźnia Raciborska. Lokalnie mogą się zaznaczyć zmiany temperatury powietrza i powierzchni ziemi oraz wilgotności powietrza wynikające ze

zmniejszonej ilości promieni słonecznych i zmniejszonej powierzchni biologicznie czynnej (w sytuacji przebudowy lub rozbudowy istniejącej drogi), jednakże będą to zmiany niezauważalne.

Bezpośrednia emisja gazów cieplarnianych będzie miała miejsce podczas korzystania z pojazdów.

Z uwagi na położenie geograficzne obszaru objętego planem nie zdefiniowano istotnych i długotrwałych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi, jednakże należy spodziewać się możliwości wystąpienia czasowych anomalii pogodowych, które nie mają związku z przyjęciem planu.

Plan nie może odnosić się do kwestii odporności na ekstremalne temperatury, śnieżyce, występowanie mgły, wiatrów i susz. Są to kwestie niezwiązane z planowaniem przestrzennym i dotyczą etapu projektowania.

Zasoby naturalne

Uchwalenie planu nie spowoduje ograniczenia ilości zasobów naturalnych i nie będzie miało wpływu na zachowanie zasobów dla przyszłych pokoleń.

Zabytki

Plan nie przewiduje zmiany sposobu zagospodarowania okolic obiektów dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej.

Dobra materialne

Uchwalenie planu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na dobra materialne.

Ewentualne konflikty społeczne

Uchwalenie planu nie spowoduje możliwości wystąpienia konfliktów społecznych.

7. Wpływ zapisów planu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Obszar, dla którego opracowywany jest plan znajduje się poza rezerwatami przyrody, parkami narodowymi, obszarami chronionego krajobrazu i obszarami Natura 2000. Na obszarze gminy nie znajdują się stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz nie wskazano występowania roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową (m.in. wg zasobów RDOŚ w Katowicach i PGL Lasy Państwowe).

Obszar objęty planem położony jest w Parku Krajobrazowym „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” (PK CKKRW). Z kolei pozostałe najbliższe położone obszary chronione to:

- Rezerwat Łęczczok (4,0 km od granic objętego planem),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wronin-Maciowakrze (7,6 km od obszaru planu).

Zgodnie z uzgodnieniem zakresu prognozy przez RDOŚ w Katowicach, należało odnieść się do celów ochrony Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. W Rozporządzeniu nr 181/93 Wojewody Katowickiego z dnia 23 listopada 1993 r. wskazano cel utworzenia PK CKKRW, którym jest „zachowanie i ochrona dóbr i walorów przyrodniczych, przyrodniczo-kulturowych, kulturowych i rekreacyjnych”. Uchwalenie planu nie będzie miało bezpośredniego związku z ewentualnym naruszeniem celu utworzenia PK CKKRW ze względu na brak szczególnych walorów przyrodniczych obszaru objętego planem, brak występowania walorów kulturowych oraz brak walorów rekreacyjnych obszaru. Teren objęty planem w stanie faktycznym stanowi drogę dojazdową do kopalni piasku oraz enklawę zieleni leśnej o powierzchni około 750 m². Brak jest możliwości przemieszczania się zwierząt w układzie równoleżnikowym ze względu na występowanie ogrodzeń wokół zabudowy mieszkalnej po zachodniej stronie terenu objętego planem.

Na terenie Parku i w jego otulinie wprowadzono następujące nakazy i zakazy:

1. Zabrania się lokalizowania inwestycji przemysłowych mogących pogorszyć stan środowiska.

Plan nie przewiduje przeznaczenia terenu umożliwiającego realizację inwestycji przemysłowych.

2. Nakazuje się ograniczyć lokalizowanie kopalnictwa podziemnego i odkrywkowego, wydobywanie skał, minerałów i torfu.

Plan nie dotyczy obszarów lokalizowania kopalnictwa podziemnego, wydobywania skał, minerałów i torfu.

3. Na obszarach leśnych zakazuje się zakładania upraw plantacyjnych drzew szybko rosnących.

W planie nie przewidziano zakładania upraw plantacyjnych drzew szybko rosnących.

4. Zakazuje się wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód, gleby oraz powietrza.

W wyniku uchwalenia planu i realizacji jego ustaleń nie będą powstawać odpady i inne nieczystości, które mogłyby zanieczyszczać wody, glebę lub powietrza pod warunkiem przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

5. Zakazuje się prowadzenia prac powodujących niekorzystne zmiany stosunków wodnych.

Uchwalenie planu nie spowoduje niekorzystnych zmian stosunków wodnych.

6. Zabrania się umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków w obrębie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody, nie związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa.

Plan nie przewiduje umieszczania tablic napisów, ogłoszeń reklamowych czy innych znaków.

7. Zabrania się prowadzenia działalności handlowej na terenach objętych szczególnymi formami ochrony przyrody.

Plan nie dotyczy działalności handlowej.

8. Zakazuje się hodowli zwierząt metodą bezściółkową na skalę przemysłową.

Plan nie dotyczy hodowli zwierząt metodą bezściółkową na skalę przemysłową.

W sąsiedztwie obszaru objętego planem nie występują obszary Natura 2000. Odległość od SOO Łęczczok wynosi nie mniej niż 4,0 km. Ostoja obejmuje kompleks 8 stawów o powierzchni od 2 do 90 ha (łącznie 247 ha), istniejących tu od XIII wieku. Kompleks stawów otaczają lasy o charakterze naturalnym, z licznymi starymi drzewami. Największy obszar pokrywają grądy *Tilio-Carpinetum*, są też płaty łągów wierzbowo-jesionowych *Fraxino-Ulmetum*, olsów *Circaeo elongatae-Alnetum*, a także łągów wierzbowo-topolowych *Salici-Populetum*. Na terenie obszaru występują też niewielkie powierzchnie łąk, starorzecza. Płynie tu niewielka rzeka Łęgoń. Stawy są częściowo porośnięte trzcina i szuwarami (25-50% powierzchni stawów). Na niektórych groblach rosną stare dęby.

SOO Łęczczok to ostoja ptasia o randze krajowej K 72. Występują co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje tu 118 gatunków ptaków, wśród nich liczne rzadkie i zagrożone, np. podgorzałka. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: podgorzałka (PCK), czernica, hełmiatka (PCK), zausznik; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje muchołówka białoszyja. W okresie wędrówek duże koncentracje (C7) osiąga czapla biała.

Obszar jest jedną z nielicznych enklaw naturalnej roślinności w dolinie górnej Odry. Wyróżniono tu 45 zbiorowisk roślinnych (8 leśnych i 37 nieleśnych). Wyróżniono 9 rodzajów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Flora liczy około 600 gatunków, wśród nich są gatunki prawnie chronione oraz rzadkie i zagrożone, w tym aldrowanda pęcherzykowata - gatunek z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (jest to jedno z nielicznych stanowisk tego gatunku w Polsce). Na terenie obszaru stwierdzono liczne występowanie 10 gatunków nietoperzy. Występuje tu 5 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Zagrożenia wymienione w standardowym formularzu danych:

- Pozyskiwanie/ usuwanie zwierząt lądowych – poziom niski,
- Drogi, autostrady – poziom niski,
- Nieciągła miejska zabudowa – poziom niski,
- Akwakultura morska i słodkowodna – poziom wysoki,
- Drogi kolejowe – poziom niski,
- Zanieczyszczenia powietrza przenoszone drogą powietrzną – poziom wysoki,
- Pozbywanie się odpadów przemysłowych – poziom średni,
- Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych – poziom niski.

Biorąc pod uwagę odległość od ww. obszarów chronionych (w tym w ramach sieci Natura 2000), specyfikę przeznaczenia terenów oraz potencjalne zagrożenia dla obszaru należy

stwierdzić, że uchwalenie planu nie będzie mieć negatywnego oddziaływania na obszary chronione.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Dla obszaru objętego planem ustalono zakaz realizacji przedsięwzięć zaliczanych do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dopuszczając inwestycje celu publicznego związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem kopalin objętych własnością górnictw oraz inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej, w tym łączności publicznej.

W zakresie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem – dopuszczono zagospodarowanie nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych na terenie działki budowlanej.

Maksymalną wysokość budowli określono na 20,00 m, wyłączając inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Jednym z wariantów, który powinien być rozważany jest tzw. wariant „zerowy” polegający na zachowaniu stanu istniejącego obszaru objętego planem – w takim przypadku sądzić można, że stan lokalnego środowiska pozostanie bez zmian.

Rozważano inny wariant lokalizacyjny. Biorąc pod uwagę istniejące uwarunkowania środowiskowe w granicach analizowanych terenów zaproponowanych w „Studium...” funkcje są odpowiednie. Ponadto, większość powierzchni obszaru objętego planem będzie posiadać przeznaczenie tożsame, jak w stanie faktycznym.

Zapisy planu nie przewidują dowolności kształtowania przeznaczenia analizowanych obszarów. Cel i zakres terytorialny planu nie stoi w sprzeczności z nakazami i zakazami dotyczącymi Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Oddziaływanie na środowisko w wyniku uchwalenia planu określono jako lokalne i niemające wpływu na obszary chronione.

10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Analiza wpływu ustaleń planu odbywać się może przez monitorowanie bezpośrednich rezultatów osiąganych w wyniku realizacji zakładanych zadań oraz monitorowanie ich oddziaływań. Wskazana jest również kontrola decyzji i uzgodnień formalno- prawnych. Na etapie sporządzania planu, jako przykładowe wskaźniki oceny wpływu zapisów planu w odniesieniu do aspektów środowiskowych można wskazać:

- sposób gospodarowania odpadami;
- sposób odprowadzania ścieków – rodzaj;
- sposób postępowania z wodami opadowymi – rodzaj.

Zaproponowane wskaźniki mogą być modyfikowane w zależności od osiąganych rezultatów i możliwości pozyskania danych wynikowych.

11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Z analizy oddziaływania zmian zagospodarowania terenu w planie na poszczególne elementy środowiska wynika, że uciążliwość planowanych zamierzeń na środowisko będzie ograniczona do zasięgu lokalnego. Mając na uwadze powyższe oraz odległość od granicy państwa (minimalna około 21,8 km) planowane zmiany w zagospodarowaniu terenów nie będą powodować transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Zasięg oddziaływania na klimat akustyczny będzie ograniczony do obszaru planu. Potencjalnie możliwe jest oddziaływanie na powietrze atmosferyczne, jednakże po ewentualnej przebudowie albo rozbudowie drogi niedogodności znacząco się zmniejszą. Oddziaływanie nie będzie odczuwalne w otoczeniu obszarów objętych planem, tym bardziej w Republice Czeskiej. Oddziaływanie na krajobraz jest pomijalne. Ponadto, z Republiki Czeskiej nie widać terenów objętych planem.

12. Streszczenie

Przedmiotem niniejszej prognozy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w mieście Kuźnia Raciborska i sołectwie Siedliska.

Cele planu

Celem ustaleń planu jest zapewnienie warunków przestrzennych dla rozwoju obsługi komunikacyjnej przyległych terenów z zachowaniem wymogów ładu przestrzennego, wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu.

Powiązania planu z innymi dokumentami

Plan nie stoi w sprzeczności z Ramową Dyrektywą Wodną, Planem Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry czy Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmianę klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Plan jest zgodny z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego oraz nie narusza ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska przyjętego uchwałą Nr XLII/327/2021 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 25 listopada 2021 r. Przeznaczenia wprost wynikają z kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych w Studium.

Oddziaływanie na środowisko

Realizacja zamierzeń w funkcjach ustalonych w planie nie wpłynie na różnorodność biologiczną obszarów. Plan dotyczy strefy o przeciętnych walorach przyrodniczych.

Uchwalenie planu nie będzie negatywnie oddziaływać na zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców.

Na obszarze objętym planem nie stwierdzono występowania cennych okazów fauny i flory. Ustalenia planu nie wpływają na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Obszar objęty planem nie stanowi miejsca bytowania ani migracji zwierząt innych niż pospolite ze względu na zagospodarowanie okolicy.

Uchwalenie planu nie przyczyni się do degradacji powierzchni terenu i zmiany stosunków wodnych.

Wystąpi pylenie ze składowanego materiału (w przypadku wystąpienia wiatru o odpowiedniej sile) oraz zanieczyszczenia wynikające ze spalania paliw.

Nie wystąpią oddziaływania na dobra materialne oraz na zabytki. Nie są spodziewane zmiany klimatu gminy Kuźnia Raciborska. Niewielkie zmiany temperatury i wilgotności powietrza są możliwe w skali wybitnie lokalnej.

Uchwalenie planu nie spowoduje ograniczenia ilości zasobów naturalnych.

Ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko

Dla obszaru objętego planem ustalono zakaz realizacji przedsięwzięć zaliczanych do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dopuszczając inwestycje celu publicznego związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem kopalin objętych własnością górnictwem oraz inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej, w tym łączności publicznej.

W zakresie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem – dopuszczono zagospodarowanie nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych na terenie działki budowlanej.

Maksymalną wysokość budowli określono na 20,00 m, wyłączając inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych

Można spodziewać się wystąpienia oddziaływań skumulowanych na powietrze atmosferyczne. Biorąc pod uwagę ewentualne zamierzenie polegające na przebudowie albo rozbudowie drogi należy przypuszczać, że zmniejszy się emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w wyniku poprawy nawierzchni i płynności jazdy.

Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań transgranicznych

Nie występuje prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływania transgranicznego po uchwaleniu planu i realizacji przedsięwzięć z niego wynikających.

Metody analizy skutków uchwalenia planu

Analiza wpływu ustaleń planu odbywać się może przez monitorowanie bezpośrednich rezultatów osiąganym w wyniku realizacji zakładanych zadań oraz monitorowanie ich oddziaływań. Wskazana jest również kontrola decyzji i uzgodnień formalno-prawnych.

Tychy, 26 lipca 2024 r.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że jako autor prognozy oddziaływania na środowisko uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w mieście Kuźnia Raciborska i sołectwie Siedliska spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Michał Pazgan
Właściciel

WEKTOR, DORADZTWO EKONOMICZNE
I ŚRODOWISKOWE
Michał Pazgan
43-100 Tychy, ul. Szuwarek 1A/2
tel. 607-677-655
REGON: 241262911 NIP: 677-222-86-63